

ת"פ 26985/11/21 - מדינת ישראל נגד מרדכי קצנטיני, אליאב קצנטיני, רן חמיאס

בית המשפט המחוזי בבאר שבע

לפני כבוד סגן הנשיאה, השופט אליהו ביתן

17 נובמבר 2022
ת"פ 26985-11-21 מדינת ישראל נ'
קצנטיני(עצור/אסיר בפיקוח) ואח'

בעניין:
המאשימה:
נגד
הנאשמים:

מדינת ישראל
מרדכי קצנטיני
אליאב קצנטיני
רן חמיאס (עציר)

נוכחים:

ב"כ המאשימה עו"ד ירון סעדון

הנאשמים 1 ו- 2, ובאת כוחם עו"ד עינב יתח

הנאשם 3 ובא כוחו, עו"ד רפי ליטן

גזר דין

1. בטרם שמיעת הראיות, הגיעו הצדדים להסדר טיעון במסגרתו כתב האישום המקורי שהוגש נגד הנאשמים תוקן והם הודו בעובדות כתב האישום המתוקן, שאלה עיקריהן:

ביום 16.10.21 בסמוך לשעה 21:35, עת שהו הנאשמים, יחד עם אחרים, בביתם, הגיעו שני כלי רכב למקום ונעצרו בסמוך לבית, לאחר שנסעו מספר פעמים בשכונה, ומהרכבים יצאו מספר אנשים שזהותם אינה ידועה למאשימה. מיד לאחר מכן הנאשמים והאחרים יצאו מהבית, שהנאשמים 2 ו-3 אוחזים בידיהם כלי נשק, והתקרבו אל כלי הרכב. חלק מנוסעי כלי הרכב יצאו מהרכבים ופנו לעבר הנאשמים. הנאשם 3, שאחז בנשק נעמד סמוך לאחד הרכבים, והנאשם 1 שעמד גם הוא בסמוך ניגש לשוחח עם מי מנוסעי הרכב אשר חלקם יצאו מהרכבים. במקביל לכך הנאשם 3 הרים את נשקו וירה ירייה אחת לעבר אחד הרכבים, בעוד הנאשם 1 עומד בגבו אליו. מיד לאחר מכן כלי הרכב נסעו במהירות מהמקום. הנאשם 2, שעמד באותה העת באמצע הכביש, מאחורי הרכבים, ירה שלוש יריות. ולאחר מכן הנאשמים והאחרים שבו אל הבית. לאחר הירי שתואר, אחרים שזהותם אינה ידועה למאשימה הגיעו למקום האירוע, והנאשם 1 שוחח עמם והנחה אותם לחפש תרמילי ירי במקום.

עמוד 1

2. על יסוד הודאת הנאשמים בעובדות, כאמור, הנאשם 1 הורשע בעבירה של שיבוש מהלכי משפט, לפי סעיף 244 בחוק העונשין התשל"ז-1977 (להלן: "חוק העונשין"). והנאשמים 2 ו-3 הורשעו בעבירה של נשיאת נשק, לפי סעיף 144(ב) לחוק העונשין, ובעבירה של ירי מנשק חם, לפי סעיף 340א(ב) בחוק העונשין.

3. הנאשם 3 ביקש לצרף לתיק כאן את ת.פ. 38551-02-20, והדבר ניתן לו. על פי כתב האישום המתוקן בתיק שצורף, ביום 10.09.19 החזיק הנאשם ברכב סם מסוכן מסוג קנבוס במשקל כולל של 150 גרם נטו.

ועל יסוד הודאתו כאמור, הוא הורשע גם בעבירה של החזקת סמים שלא לצריכה עצמית, לפי סעיף 7(א) ו-(ג) רישא בפקודת הסמים המסוכנים [נוסח חדש, תשל"ג-1973].

4. במסגרת הסדר הטיעון, המליצו הצדדים לבית המשפט להטיל על הנאשמים את העונשים הבאים-

על הנאשם 1- מאסר באורך תקופת מעצרו בתיק זה, מאסר על תנאי וקנס כספי.

על הנאשם 2- 25 חודשי מאסר בפועל בניכוי ימי מעצרו. בנוסף יופעל מאסר על תנאי של 12 חודשים התלוי ועומד נגדו באופן ש- 5 חודשים ממנו ירוצו במצטבר והשאר בחופף. כך שבסה"כ יוטלו על הנאשם 30 חודשי מאסר בפועל בניכוי ימי מעצרו. וכן יוטלו מאסר על תנאי וקנס כספי.

על הנאשם 3- 27 חודשי מאסר בפועל בניכוי ימי מעצרו מיום 24.10.2021 ועד 25.01.2022, בגין תיק זה. ו- 6 חודשי מאסר בפועל בגין ת.פ. 38551-02-20, באופן שחודשיים מהם יצטברו לתקופת המאסר בתיק כאן והשאר יהיו בחופף. ובסה"כ יוטלו על הנאשם 29 חודשי מאסר בפועל, בניכוי ימי המעצר כמפורט. עוד הוסכם שתקופת המאסר שתוטל כאמור תרוצה בנוסף לתקופת המאסר אותה הוא נושא כעת בתיק אחר. וכן יוטלו מאסר על תנאי, פסילת רישיון נהיגה על תנאי, קנס בסך 20,000 ₪, וחילוט ע"ס 1,020 ₪ שנתפסו ברשות הנאשם.

5. בשל גילו של הנאשם 3, יש לקבל עליו תסקיר של שירות המבחן.

בתסקיר שירות המבחן צוין שהנאשם בן 22, רווק. בעל עבר פלילי בעבירת סמים. לא גויס לצבא בשל ניתוח שעבר. בשנתיים האחרונות לא עבד באופן רציף בשל מעורבות בפלילים. משפחתו נורמטיבית. במסגרת ההליך הקודם הוצע לו להשתלב בטיפול והוא הסכים לכך, אך לא שולב בשל רשימת המתנה ארוכה, ובהמשך נעצר בתיק זה. ביחס לעבירות הודה באופן חלקי. התקשה לתאר את האירוע. הודה שהחזיק נשק חם אך סירב להסביר מהיכן השיג אותו. שלל דפוסים אלימים. וציין כי הסתגל למעצר. שירות המבחן סקר את גורמי הסיכוי והסיכון של הנאשם, התרשם כי רמת המסוכנות שלו גבוהה והמליץ

על ענישה מוחשית.

6. התביעה טענה, כי הרקע להסדר הטיעון הוא קושי ראייתי שהביא לכך שהעונש המוצע מקל עם הנאשמים באופן משמעותי. הסבירה כי ישנם סרטונים המתעדים את האירוע, בהם ניתן לראות שהנאשמים 2 ו-3 אוחזים באקדח; וניתן לראות רשף שיוצא מכל אחד מהאקדחים; וכיוון הירי הכללי הוא לעבר הרכב, תחילה שהרכב עומד ולאחר מכן שהרכב נוסע. עם זאת, הרכב בו הוסע מי שנפגע מירי נבדק על ידי המשטרה והוחזר לבעליו, ובדו"ח המז"פ יש ממצא של הימצאות שרידי ירי בתוך הרכב, בדלת הנוסע, אך אין ממצא של פגיעת כדורים מבחוץ. והנפגע עצמו לא שיתף פעולה. ולכן אין נתונים מדויקים. עמדה על חלקם של הנאשמים באירוע. על כך שחלקו של הנאשם 1 קטן משמעותית מחלקם של האחרים ומנגד עברו הפלילי משמעותי יותר. ציינה שמדובר באירוע ספונטני. והנאשמים הודו במיוחס להם. ביחס לקנס עתרה להטיל על הנאשמים 1 ו-2 קנס בסך 20,000 ₪ כפי שהוסכם בעניינו של הנאשם 3. וביקשה שיוטל עליהם עונש מאסר על תנאי ארוך ומשמעותי.

7. ב"כ הנאשמים 1 ו-2 הצטרפה לדברי ב"כ התביעה. ציינה כי תחילת האירוע היא שהנאשמים ישבו בביתם, בשעת לילה, שלפתע אחרים הגיעו למקום ברכבים, יצאו מהם שעל ראשם קפוצ'ונים והתקדמו לכיוון הבית. באותה העת היו בבית גם אחרים, וביניהם נשים וילדים. ואז הנאשמים יצאו מהבית, שהנאשמים 2 ו-3 אוחזים באקדחים. חזרה על כך שלא נמצאו חורי כניסת ירי מחוץ לרכב, אלא שלפי דו"ח המז"פ נמצאה כניסת ירי מהחלק הפנימי של הרכב, ובשל העובדה שהרכב שוחרר לא היה ניתן לבחון את טענות המאשימה וההגנה בעניין זה. וטענה כי אמנם אין חולק שהנאשמים 2 ו-3 ירו באקדחים, אך לא ניתן לקבוע מה גרם לפציעת הנפגע. ביחס לנאשם 1 טענה כי חלקו באירוע שולי. ולא מיוחסת לו אחזקת נשק או ירי, אלא שיבוש לאחר מעשה. הוסיפה שהוא בעל מסעדת פועלים, שעובד קשה למחייתו. הרשעתו האחרונה היא משנת 2014 בגין עבירה שבוצעה בשנת 2013, ובמשך 8 השנים שחלפו הוא לא היה מעורב בפלילים. ביחס לנאשם 2 טענה שמדובר בבחור צעיר, נשוי ואב לתינוק. מסייע לאביו במסעדה. ובשנים האחרונות הוא משתדל לקיים אורח חיים נורמטיבי. ועתרה לאמץ את הסדר הטיעון בעניינם של הנאשמים ולהטיל עליהם קנס מידתי.

8. ב"כ הנאשם 3 הצטרף לדברי ב"כ הנאשמים 1 ו-2. טען כי חזקה על המאשימה ששקללה את כלל השיקולים. ציין שבסופו של יום העונש המוטל על הנאשם הוא 3 שנות מאסר. טען כי האחרים הגיעו במטרה לפגוע בנאשמים. הוסיף שהנאשם צעיר. בוגר 12 שנות לימוד. וזהו מאסרו הראשון כאשר את המאסר הקודם שהוטל עליו ריצה בעבודות שירות.

דין והכרעה

9. כתב האישום מתאר סצנה עבריינית בוטה, שנראה כאילו נלקחה מתוך סרט מאפיה.

הנאשמים יושבים עם אחרים בבית. שני כלי רכב מגיעים לאזור ואנשים יוצאים מהם. ואז, הנאשמים יוצאים מהבית כששניים מהם אוחזים נשק בידיהם, מגיעים לכלי הרכב ולאנשים. הנאשם 1 פונה לשוחח עם אחד מיושבי הרכב, והנאשם 3 שעומד בסמוך, יורה לעבר אחד הרכבים. כלי הרכב עוזבים את המקום במהירות ותוך כדי מנוסתם הנאשם 2 עומד באמצע הכביש מאחוריהם ויורה שלוש יריות. ואחר כך הנאשמים והאחרים שהיו איתם חוזרים לבית. ובהמשך, הנאשם 1 מנחה אחרים שהגיעו למקום לחפש תרמילי ירי בזירה.

10. אין צורך בדמיון מיוחד כדי להבין שמדובר באינטראקציה עבריינית מובהקת, בין קבוצות עבריינים יריבות.

11. הסכנה הגלומה בעצם הימצאותו של נשק חם בידי גורמים עבריינים, רבה וחמורה. תופעה זו משפיעה על רמת האלימות העבריינית ומסכנת את שלום הציבור במובן הבסיסי והישיר ביותר של הביטוי, בצורה המורגשת היטב בחיי היומיום של האזרחים.

ירי מנשק בטבורה של עיר, בלב שכונת מגורים, בשעת ערב, כמו במקרה זה, מעמיד בסכנה לא רק את מי שהירי כוון לעברו אלא גם אזרחים שאינם קשורים לאירוע - וכבר קרה לא אחת בסיטואציות דומות, כולל מהימים האחרונים, שעובר אורח תמים ואפילו מי שישב ספון בביתו, נפגעו ואף נהרגו מירי שכזה; וזרע פחד וחרדה בציבור, המוצא את עצמו חשוף לסכנה שאינו יכול להתגונן מפניה.

12. מעשי הנאשמים 2 ו- 3 פגעו אפוא במידה גבוהה בערכים החברתיים של שלום הציבור ובטחונו, שמירת החיים והגוף, ושמירת הסדר הציבורי. ומעשה הנאשם 1 פגע בעיקר בערך החברתי של קיום הליכי חקירה ומשפט ממצים.

13. בשנים האחרונות, תופעת האלימות העבריינית, במיוחד תוך שימוש בכלי נשק, הגיעה לממדים מדאיגים, והיא נמצאת על סדר היום הציבורי כאחת מהבעיות החברתיות המרכזיות, שיש לטפל בה בקדימות עליונה. ועיני הציבור נשואות לגורמי האכיפה בציפיה לפעולה שתחסן את התופעה.

14. העונש הקבוע לעבירת נשיאת נשק הוא 10 שנות מאסר. והעונש הקבוע לעבירת ירי מנשק חם באזור מגורים שיש בו כדי לסכן חיי אדם הוא 5 שנות מאסר.

15. מדיניות הענישה הנוהגת בעבירות נשק הינה מימים ימימה של רצינות וחומרה, המתמקדת בשיקולי הגמול וההרתעה. בשנים האחרונות, נוכח ריבוי העבירות בתחום זה והשפעתן הרחבה והקשה, מגמה זו התחזקה ביתר שאת ומדיניות הענישה הינה של חומרה מובהקת.

"... לעיתים מדיניות הענישה הנוהגת ביחס לעבירה מסוימת אינה מספקת, ועל בית המשפט להורות על

החמרה בענישה על מנת לקדם ולהגן על הערכים אשר ביסודה, ובכך לבלום את נפיצותן של עבירות מסוימות ההופכות ל"מכת מדינה", ולתת ביטוי לחומרה שיש לייחס להן. המקרה שלפנינו נמנה לטעמי עם אותם מקרים חריגים אשר בהם נדרשת התערבותו של בית משפט זה בשבתו כערכאת ערעור, וזאת לנוכח מדיניות הענישה המחמירה אשר יש לנקוט כלפי עבירות הכוללות שימוש בנשק חם [...]. השימוש בנשק חם ככלי ליישוב סכסוכים הפך לרעה חולה, וכמעשה של יום ביומו גובה חיי אדם ולעיתים אף את חייהם של חפים מפשע אשר כל חטאם היה כי התהלכו באותה עת ברחובה של עיר. בשנים האחרונות אף חלה עליה מתמדת במספר אירועי הירי המדווחים למשטרה (ראו למשל: דו"ח מבקר המדינה התמודדות משטרת ישראל עם החזקת אמצעי לחימה לא חוקיים ואירועי ירי ביישובי החברה הערבית וביישובים מעורבים 28 (2018)). על רקע המציאות אותה אנו חווים למרבה הצער מדי יום, אנו עדים לקריאה ציבורית נרגשת להגברת האכיפה כלפי עבירות נשק - ולהחמרה במדיניות הענישה הנוהגת. (ע"פ 4406/19 מדינת ישראל נ' סובח (05.11.2019))

16. הלכה למעשה, בעבירות נשק הדומות בנסיבותיהן העיקריות לענייננו, בתי המשפט מטילים עונשי מאסר לתקופות משמעותיות.

בע"פ 6496-21 **באסל ריאן נ' מדינת ישראל** (20/12/21) בית המשפט העליון דחה את ערעור המערערים על חומרת עונשם - **4 שנות מאסר בפועל**, ואמר בין היתר את הדברים הבאים:

"במעשיהם של המערערים טמונה חומרה של ממש. כפי שצינו אך לאחרונה, אירועי ירי דומים הפכו ל-'מגיפה', המפילה חללים מדי יום ביומו" וכי תופעה זו יש לשרש מנוף חייה של חברה מתוקנת (עניין אבו סאלח, פסקה 12). למותר לציין, כי מדינה ריבונית אינה יכולה להשלים עם התנהלות עבריינית שכזו, המסכנת את שלום הציבור ומערערת את הסדר הציבורי. "סגירת חשבונות" בין צדדים לסכסוך, כפי שהמקרה דנן מוכיח, אינה משפיעה רק על מושאי הישירים, אלא מסכנת את חברי הקהילה בה הם חיים ואת החברה ככלל. להמחשת הסיכון נפנה לירי שפגע ברכבם של בני הזוג... שאינם מעורבים בסכסוך בין הנצים ונקלעו לקו האש שלא בטובתם. לפיכך, כמדיניות שיפוטית, יושתו על המערערים בעבירות מסוג זה עונשי מאסר משמעותיים, מתוך רצון להוסיף תופעה זו ולשדר מסר מרתיע ככל הניתן (ע"פ 5330/20 ענבתאוי נ' מדינת ישראל [פורסם בנבו] (22.11.2020) "...).

בע"פ 1427-21 **טארק שוויקי נ' מדינת ישראל** (26/05/21) על רקע סכסוך בין משפחות החלה התקהלות במהלכה יודו אבנים, בוצע ירי באוויר ונזרקו חפצים. המערער הגיע למקום שהוא נושא רובה דמיו M-16, נעמד סמוך להתקהלות וירה באוויר לפחות 17 כדורים. בית המשפט המחוזי דן את המערער ל-**37 חודשי מאסר בפועל** ועונשים נלווים. ובית המשפט העליון דחה את ערעורו על חומרת העונש.

בע"פ 1059-21 **פלוני נ' מדינת ישראל** (29/04/21) נקבע מתחם עונש הולם של 3 - 5 שנות מאסר והוטלו על המערער **42 חודשי מאסר בפועל**, בעיקר על החזקת אקדח גנוב וירי ממנו באזור מגורים על רקע ויכוח שפרץ בין המערער לקטין.

בית המשפט העליון דחה את הערעור על חומרת העונש, תוך אמירת הדברים הבאים -

"אין צורך להכביר במילים ביחס לחומרה היתרה הנובעת לביצוע עבירות בנשק לסוגיהן, אשר הפכו זה מכבר למכת מדינה (ראו למשל: ע"פ 5807/20 שיבלי נ' מדינת ישראל, [פורסם בנבו] פסקה 8 (30.12.2020) (להלן: ענין שיבלי)). בפסיקה ענפה חזר ועמד בית משפט זה על הסכנה הממשית הגלומה בעבירות אלה לשלום הציבור ולביטחונן ולסדר הציבורי. לאחרונה ממש עמדתי על כך וצינתי בין היתר כי - "בית משפט זה גם עמד לא פעם על הצורך להיאבק בתופעה של שימוש באליומות כדרך לפתרון סכסוכים ומחלוקות, ואת מחויבותו של בית המשפט להילחם בתופעה זו בדרך של הטלת עונשים מרתיעים ומשמעותיים שישקפו מסר מרתיע לעבריינים ולחברה כולה... כן עמדה הפסיקה על הסכנות לפרט ולחברה הכרוכות בעבירות בנשק בכלל, ובשימוש בנשק חם לפתרון סכסוכים... חומרה מיוחדת מיוחסת לאותם מקרים בהם השימוש בנשק חם נעשה בסביבת בית מגורים... וכפי שנזדמן לי להעיר לאחרונה, התופעה של החזקת נשק שלא כדין, וכל שכן השימוש בו, מהווים איום על שלום הציבור ותשתית למגוון רחב של עבירות, ומחייבת הרתמות גם של בתי המשפט על ידי ענישה מחמירה ומרתיעה... נוכח האמור, אכן ניכרת בפסיקה מגמה עקבית של החמרה בענישה כלפי מבצעי עבירות בנשק - "על רקע המציאות אותה אנו חווים למרבה הצער מדי יום, אנו עדים לקריאה ציבורית נרגשת להגברת האכיפה כלפי עבירות נשק - ולהחמרה במדיניות הענישה הנוהגת. בית משפט זה לא נותר אדיש למול השימוש הגובר בנשק חם, והדגיש לא אחת את הצורך בענישה מחמירה ומרתיעה כלפי השימוש בו לשם פתרון סכסוכים. זאת במיוחד כאשר השימוש בו נעשה בסביבת בתי מגורים... נמצא אפוא כי בנסיבות דהיום, ראוי ונכון להחמיר את מדיניות הענישה הנוהגת, זאת בין היתר על מנת להרתיע עבריינים פוטנציאליים משימוש בו כאמצעי ליישוב סכסוכים" (השופט אלרון בענין סובח, בפסקאות 16-17).

בע"פ 5522-20 **נזאר חלייחל נ' מדינת ישראל** (24/02/21) המערער נדון על נשיאת נשק וירי ממנו בשעת לילה באזור כפרי, ל- **41 חודשי מאסר בפועל**, כולל הפעלת מאסר על תנאי של 5 חודשים.

בית המשפט העליון דחה את הערעור על חומרת העונש, תוך קביעת הדברים הבאים -

"סעיף 144(ב) לחוק העונשין אוסר על נשיאה או הובלה של כלי-נשק, "בלא רשות על פי דין". האיסור נועד להגן על ערך חיי האדם, שלמות גופו ונפשו, כמו גם לקדם את השמירה על הסדר הציבורי ואורח חיים תקין, שלו ובטוח (ע"פ 147/21 מדינת ישראל נ' ביטון, [פורסם בנבו] פסקה 7 (14.02.2021) (להלן: עניין ביטון); ע"פ 8017/20 מדינת ישראל נ' גריפאת, [פורסם בנבו] פסקה 6 (22.12.2020) (להלן: עניין גריפאת)). עבירה זו, כמו יתר עבירות הנשק, נועדה למנוע התנהגות מסוכנת, ולמזער את הפוטנציאל לגרימת נזקים חמורים. אכן, נשיאה והובלה של כלי-נשק, הריה לעיתים רק הסנונית הראשונה, בואכה מעשים חמורים יותר - חבלה חמורה, שוד מזוין, רצח, וכיוצא באלה (ע"פ 4406/19 מדינת ישראל נ' סובח, [פורסם בנבו] פסק דין של השופט מ' מזוז (5.11.2019); ע"פ 116/13 וקנין נ' מדינת ישראל, [פורסם בנבו] פסקה 7 (31.7.2013)). כמו כן, לא אחת צוין, כי למרבה הצער, חרף האיסור שבדין, הפכה תופעת השימוש בנשק חם למכת מדינה. בעקבות זאת, לשם הרתעה, ניכרת בפסיקה מגמה של החמרה הדרגתית בענישה על עבירות הנשק (ע"פ 5807/20 שיבלי נ' מדינת ישראל, [פורסם בנבו] פסקה 8 (30.12.2020) (להלן: עניין שיבלי); עניין ביטון, פסקה 7;

עניין גריפאת, פסקה 6); לעיתים "השעה צריכה לכך" (בבלי, סנהדרין מו, ע"א).

בע"פ 1509-20 מדינת ישראל נ' **ראפאת נבארי** (02/07/20) בית המשפט העליון החמיר בעונשו של המשיב, אשר הורשע בנשיאה והובלה של נשק ובירי מנשק חם באזור מגורים, והטיל עליו **36 חודשי מאסר בפועל**, תחת עונש מאסר של 27 חודשים שנקבע לו בבית המשפט המחוזי, תוך ציון ההלכה שערכאת הערעור איננה ממצה את הדין.

17. הגם שהאירוע עצמו לא תוכנן מראש על ידי הנאשמים, הרי שהחזקת כלי הנשק על ידי הנאשמים 2 ו-3 כרוכה מטבעה בצעדים מקדימים יזומים, וכך גם יציאת הנאשמים מביתם לרחוב, במגמת עימות, כשהנאשמים 2 ו-3 אוחזים בידיהם כלי נשק, היתה יזומה. ובהמשך, הירי של הנאשם 3 ואחר כך הירי של הנאשם 2 לעבר כלי הרכב שכבר ניתקו מגע, היו יזומים.

חלקו של הנאשם 1 באירוע שונה וקטן משמעותית מחלקם של הנאשמים 2 ו-3.

חלקם היחסי של הנאשמים 2 ו-3 באירוע דומה בעיקרו. שניהם יצאו יחד כשבידיהם נשק ושניהם עשו שימוש בנשק. אלא שהנאשם 2 ירה 3 יריות כשהרכבים כבר היו בנסיעה ואילו הנאשם 3 ירה יריה אחת, מקרוב, לעבר אחד הרכבים.

פציעות הירי שנגרמו לאחד מיושבי הרכב לא יוחסו לנאשמים, אולם עדיין יש משמעות מסוימת לכך שבאירוע עצמו אדם נפגע מירי.

ירי בלב שכונת מגורים גורם מטבע הדברים לפגיעה רגשית ולחשש אצל תושבי השכונה ובכלל.

ברור שבנסיבות, הירי של הנאשמים 2 ו-3 יכל לגרום לפגיעה משמעותית הן למעורבים באירוע והן לאחרים שהיו בסביבה.

18. ברגיל, אדם שחושש מהגעת אחרים לסביבה בה הוא נמצא, נשאר בביתו ומזעיק משטרה.

אולם כאן, שורש הענין נעוץ בהתנהלות עבריינית של הנאשמים, במסגרתה הוחזקו כלי הנשק ללא היתר והנאשמים הגיבו כפי שהגיבו. למי שמתנהל לפי קודים עברייניים, הפנייה למשטרה לעזרה איננה אופציה. בהמשך לכך, הנאשם 1, אביו של הנאשם 2, דאג לסילוק ראיות מפלילות מהזירה, וכמובן שכלי הנשק מהם נורו היריות לא הוסגרו למשטרה.

19. ב"כ הנאשמים 1 ו- 2 טענה בין היתר, שמדובר ב"הגנה עצמית" ושאי אפשר אחד מהנאשמים לא ביקש לפגוע באותם אחרים. טענה זו הוצגה על ידי הסנגורית במסגרת טיעוני הנאשמים לעונש, מבלי שהוצגה לכך כל ראיה ואף מבלי שהנאשמים עצמם יעידו על כך. סעיף 40' בחוק העונשין קובע את דרך ומידת הוכחת נסיבה מקילה הקשורה בביצוע העבירה. טענה בעלמא מפי סגור איננה מספקת לקביעת התקיימותה של נסיבה מקילה הקשורה בביצוע העבירה.

בנוסף לכך, הניסיון השיפוטי מלמד, שבאירועים על רקע יריבויות עברייניות, בהן בדרך כלל המעורבים אינם משתפים פעולה עם החקירה - הנפגעים אינם מגישים תלונה ואינם מוסרים את מה שידוע להם, והחשודים שומרים על זכות השתיקה - התמונה המוצגת בבית המשפט חלקית ביותר ומתייחסת רק לקצה הקרחון הנגלה מעל פני השטח. חשבוניות בין עבריינים קשורים לא אחת לאירועים קודמים ולמעשים נוספים של הצדדים המעורבים, היכולים להאיר את האירוע המסוים המתברר בבית המשפט באור אחר ממה שנראה. ובמצב דברים זה קשה לדעת מה עומד מאחורי אירוע מסוים ומי האחראי המהותי להתרחשותו ואין להסיק מסקנות מהחלופית (פריים) הקצרה המוצגת בבית המשפט ביחס לאירוע.

20. בהתחשב בחומרת מעשי העבירות של הנאשמים 2 ו-3 בנסיבותיהם, בערכים המוגנים שנפגעו, במידת הפגיעה בהם, במדיניות הענישה הנוהגת, ובנסיבות הקשורות בביצוע העבירות, מתחם העונש ההולם למעשי הנאשמים 2 ו-3 נע בין 4 ל-6 שנות מאסר בפועל.

21. לנאשם 1, עבר פלילי במגוון עבירות והוא נשא עונשי מאסר. הרשעתו האחרונה היא מלפני כ-8 שנים.

לנאשם 2, שתי הרשעות קודמות. האחת, בעבירה של מתן אמצעים לביצוע פשע, נוגעת למעורבות הנאשם בהעברת מטען חבלה משמעותי. והשניה, בעבירה של סחיטה בכח והחזקת סכין שלא כדין, נוגעת לסדרת מעשי סחיטה בכח חמורים של הנאשם כלפי מי ששימש סוכן משטרה, בעת פעולתו הסמויה של הסוכן.

ביום 02.01.2019 הנאשם נדון בת.פ. 51512-02-18 של בית משפט המחוזי בבאר שבע, (הסחיטה בכח) בין היתר, ל-24 חודשי מאסר בפועל, ולשנת מאסר על תנאי למשך שלוש שנים מיום שחרורו מהמאסר, שלא יעבור העבירה בה הורשע או עבירת אלימות כנגד גוף אדם מסוג פשע. אין חולק שהעבירה בה הורשע בתיק זה, מפעילה את המאסר על תנאי האמור.

לנאשם 3, הרשעה אחת קודמת, המתייחסת לשני תיקים שונים, בעבירות של סחר בסמים והחזקת סמים שלא לצריכה עצמית. עליה נדון ל-7 חודשי מאסר בפועל.

22. בהינתן מתחם העונש ההולם למעשי הנאשמים 2 ו-3, ונתניהם של הנאשמים, הרי שלולא הסדר הטיעון עונש המאסר הראוי להם היה נע סביב 5 שנות מאסר, לצד הפעלת המאסר על תנאי לנאשם 2.

23. הנימוקים שהוצגו על ידי הצדדים בטיעוניהם לעונש, אינם מצדיקים הקלה כה משמעותית בעונשיהם של הנאשמים 2 ו-3.

24. עקרונית, קושי ראייתי הוא שיקול רלוונטי משמעותי בבחינת הסדר טיעון. אולם, מטבע הדברים, קושי ראייתי יכול להתבטא באופנים שונים, המשפיעים על המשקל שיש לתת לו בהסדר הטיעון. על מנת לעמוד על סבירות ההסדר במקרה קונקרטי שההקלה העונשית הגלומה בו מוסברת בקושי ראייתי, יש לבחון את טיב הקושי הראייתי והשפעתו על ניהול המשפט והערכת תוצאתו, אל מול מידת ההקלה הגלומה בעונש המוצע בהסדר, בהשוואה לעונש ההולם את חומרת מעשה העבירה בנסיבותיו ומידת אשמו של הנאשם.

25. כאן, כעולה מטיעוני הצדדים, האירוע נקלט במצלמות אבטחה וניתן לראות בסרטונים את אחזקת כלי הנשק על ידי הנאשמים 2 ו- 3 ואת רשפי הירי היוצאים מכלי הנשק בעת הירי לעבר כלי הרכב. כך שבידי התביעה היו ראיות חזקות להוכחת נשיאת הנשק והירי בו. על כך גם ההגנה איננה חולקת.

הקושי הראייתי מתייחס לאחריות הנאשמים לפגיעות הירי שנגרמו לאחד מיושבי כלי הרכב, שלאחר האירוע הגיע פצוע לבית חולים - שעל רקען כתב האישום המקורי ייחס לנאשמים 2 ו- 3 גם עבירות של חבלה בכוונה מחמירה. בהקשר זה, ההגנה טענה שהעובדה שהרכב בו היה הפצוע נבדק על ידי המשטרה ביום האירוע ובבדיקה לא נמצאו סימני חדירת קליעים מהחלק החיצוני של הרכב אלא רק מהחלק הפנימי שלו, מעלה את האפשרות שהירי שגרם לפציעות הנוסע היה מתוך הרכב (למרות שזו לא האפשרות היחידה להסברת הנתון). אולם המשטרה החזירה את הרכב מיד לאחר בדיקתו וכך נמנעה מההגנה האפשרות לבדוק את הרכב כדי לאשש את טענתה. והתביעה קיבלה את הטענה ותיקנה את כתב האישום כך שמחקה ממנו את העובדות המייחסות לנאשמים, בצוותא, את פציעת אותו אדם, ואת הוראות החיקוק הנגזרות מכך.

במצב דברים זה, לאחר שכתב האישום תוקן כאמור, אין מקום לשוב ולהתחשב בקושי הראייתי שבעטיו כתב האישום שונה ונמחקו ממנו עבירות חמורות, גם בהקשר לעונש לגבי העבירות שלגביהן לא היה קושי ראייתי.

26. הסדרי הטיעון מגשימים תכליות חשובות ורצויות. יתרונותיהם לנאשם, לתביעה, לבית המשפט, ולאינטרס הציבורי בכללו, רבים ומובהקים. הלכה למעשה, הרוב הגדול של התיקים הפליליים המוגשים לבתי המשפט מסתיימים בהסדרי טיעון מסוג זה או אחר. בתי המשפט מתייחסים להסדרי הטיעון בחיוב וברוב רובם המכריע של המקרים ההמלצה העונשית הכלולה בהם מתקבלת על ידי בית המשפט. (ראה ע"פ 2021/17 יונה יחיאל מצגר נ' מדינת ישראל (פורסם בנבו, 30.4.17) והפסיקה הרבה המובאת שם).

למרות מעמדו המיוחד של הסדר הטיעון בשיטתנו המשפטית, כאמור, אישורו על ידי בית המשפט איננו פעולה אוטומטית, המתמצת במתן גושפנקה פורמאלית בלבד להסכמות הצדדים, אלא הוא אקט הכרוך בבחינה מהותית, עניינית, של ההסדר ובהפעלת שיקול דעת.

בבוא בית המשפט לאשר עונש המוצע על ידי הצדדים במסגרת הסדר טיעון, עליו לוודא שמתקיים איזון ראוי בין ההקלה בעונש לה זוכה הנאשם לבין התועלת שיש בעונש המוצע לאינטרס הציבור (ראה ע"פ 1958/98 פלוני נ' מדינת ישראל (פורסם בנבו, 25.12.02) וע"פ 512/13 פלוני נ' מדינת ישראל (פורסם בנבו, 13.12.04)).

במסגרת מבחן האיזון האמור, על בית המשפט לבחון את העונש המוצע בהסדר הטיעון אל מול העונש שהיה נגזר על הנאשם לולא הסדר הטיעון, ואת הסיבות שהביאו את התביעה להסכים להסדר המקל והמשקל שניתן להן.

במציאות המשפטית הקיימת, בה בחלק בלתי מבוטל מהתיקים הצדדים מציגים הסדרי טיעון הכוללים המלצה משותפת לעונש, וההלכה הנוהגת מותירה מרחב תמרון צר למדי לדחיית המלצה עונשית במסגרת הסדרי טיעון - השפעת הפרקליטות על הענישה הקונקרטית ועל רמת הענישה הכללית, מכרעת. בתיקים שבהם מוצג הסדר טיעון עם המלצה משותפת לעונש, ניתן לומר בהכללה, שהלכה למעשה עמדת הפרקליטות מכתובה את העונש. לצד זה, הביקורת השיפוטית האפקטיבית על החלטות הפרקליטות בנוגע להסדרי טיעון, הן בערכאה הדיונית והן בערכאת הערעור, מוגבלת מאוד. שכן, בהתאם להלכה בדבר כיבוד הסדרי טיעון, רק במקרים חריגים מאוד בית המשפט הדיוני ידחה הסדר טיעון. והאופן בו ההלכה מיושמת מביא לכך שהאפשרות של בית המשפט להתערב בהסדר טיעון צרה מאוד והיא מצומצמת אף מהאפשרות של בית משפט לעניינים מינהליים להתערב בהחלטה מינהלית, למרות שבשונה מהתחום המנהלי, בו ההחלטה המהותית היא של הגורם המינהלי, גזר הדין הוא של בית המשפט; ובמקרים המעטים שבהם בית המשפט דוחה הסדר טיעון - מהלך הכרוך מטבעו באי קבלת עמדת הפרקליטות ובמידה כזו או אחרת של ביקורת עליה - יש לפרקליטות יכולת לגרום לביטול התוצאה, בכך שתסכים לערעור המוגש על ידי הנאשם. במצב כזה, מחד אין בהליך הערעור מי ש"יגן" על החלטת הערכאה הדיונית לדחות את הסדר הטיעון, ומאידך, מתוך כך שהערעור לא נבחן לגופו, גם התנהלות הפרקליטות ושיקול דעתה במסגרת ההגעה להסדר הטיעון אינם נבדקים. ובפועל, עמדת הפרקליטות מיושמת.

במצב דברים זה, הפרקליטות נדרשת לאחריות ולשיקול דעת מוקפדים במיוחד. ויש מקום להרהר בשינוי, שיתן מקום משמעותי יותר לעמדת בית המשפט בקביעת העונש ההולם בהינתן הסדר טיעון עם המלצה עונשית.

27. במקרה זה, נוכח חלקו של הנאשם 1 באירוע, העבירה בה הורשע, גילו ונסיבותיו, והודאתו במיוחס לו, העונש המוצע בהסדר הטיעון סביר ויש לקבל את המלצת הצדדים ביחס אליו.

עונשי המאסר המוצעים בהסדר הטיעון לנאשמים 2 ו- 3, קלים מאוד בהשוואה לעונשים הראויים להם והם אינם עומדים ביחס סביר לחומרת מעשי העבירות שלהם בנסיבותיהם ולמידת אשמם. ההטבה הגלומה בעונשים המוצעים לנאשמים אלה איננה סבירה והיתרון שהם מפיקים מהסדר הטיעון עולה לאין שיעור על היתרון הנובע ממנו לאינטרס הציבורי.

המסר שעונשים קלים שכאלה עלולים להעביר לציבור, במיוחד בתקופה בה אנו נמצאים, פוגע במאבק בתופעת עבירות האלימות והנשק ויש בו כדי לפגוע באמון הציבור במערכת אכיפת החוק. ועל כן אינני מקבל את המלצת הצדדים לגבי עונשי המאסר של הנאשמים 2 ו- 3.

28. במסגרת הסדר הטיעון הוסכם על הקלה נוספת בעונשו של הנאשם 2, הבאה לביטוי בכך ש- 7 מתוך 12 חודשי מאסר על תנאי בר הפעלה התלוי ועומד נגדו, יהיו בחופף לתקופת המאסר שתוטל עליו. כך שבפועל יהיה עליו לשאת רק 5 חודשי מאסר נוספים. בהקשר זה יוזכר, שסעיף 58 בחוק העונשין

קובע, כי מי שהוטל עליו עונש מאסר בשל עבירה נוספת והופעל נגדו עונש המאסר על תנאי, ישא את שתי תקופות המאסר בזו אחר זו, "זולת אם בית המשפט שהרשיעו בשל העבירה הנוספת ציווה, מטעמים שיירשמו, ששתי התקופות כולן או מקצתן יהיו חופפות".

בפועל לא שמעתי מפי התביעה או ההגנה טעם משכנע להצדקת חפיפת חלק גדול מתקופת המאסר המותנה שיש להפעיל.

29. בהתחשב בכך שהנאשמים 2 ו-3 הורשעו על יסוד הודאתם, שניתנה במסגרת הסדר טיעון הכולל הסכמה להמלצה משותפת לעונש מתוך ציפיה שבית המשפט יכבד את ההסדר. ועל רקע ההלכה לפיה כשבית המשפט דוחה הסדר טיעון, עליו לקבוע איזון חדש, המשקלל בצורה נכונה את כל שיקולי הענישה כאילו נערך על ידו הסדר טיעון הולם (ראה ע"פ 1958/98 פלוני נ' מדינת ישראל, פ"ד נ"ז(1) 577, 612-613). העונש שייקבע להם יהיה בכל זאת קל מזה שהיה מוטל עליהם לולא הסדר הטיעון.

30. סוף דבר, אני דן את הנאשמים לעונשים הבאים:

הנאשם 1

1. מאסר בפועל, כאורך ימי מעצרו בתיק זה. מיום 24.10.21 ועד ליום 27.01.22.
2. 6 חודשי מאסר על תנאי למשך 3 שנים מהיום, שלא יעבור עבירה של שיבוש מהלכי משפט.
3. קנס בסך 5,000 ₪ או 15 ימי מאסר תחתיו.

הנאשם 2

1. 36 חודשי מאסר בפועל, בניכוי ימי מעצרו.
2. הפעלת המאסר על תנאי בן 12 החודשים מת.פ. 51512-02-18 של בית משפט המחוזי באר-שבע. הנאשם ישא 5 חודשים ממנו במצטבר לתקופת המאסר בתיק זה והיתרה בחופף. ובסה"כ, 41 חודשי מאסר בפועל בניכוי ימי מעצרו.
3. 12 חודשי מאסר על תנאי למשך 3 שנים מיום שחרורו מהמאסר, שלא יעבור עבירת אלימות או עבירת נשק, המסווגות כפשע.
4. קנס בסך 10,000 ₪ או 60 ימי מאסר תחתיו.

עמוד 11

הנאשם 3

1. 38 חודשי מאסר בפועל, בניכוי ימי מעצרו.

2. 6 חודשי מאסר בפועל בגין הרשעתו בת.פ. 38551-02-20 של בית משפט שלום כפר סבא. חודשיים מתקופת המאסר יצטברו לתקופת המאסר בתיק זה והיתרה בחופף.

ובסה"כ, 40 חודשי מאסר בפועל בניכוי ימי מעצרו.

הנאשם ישא את תקופת המאסר במצטבר לכל עונש מאסר אותו נשא בתקופת מעצרו בתיק זה.

3. 12 חודשי מאסר על תנאי למשך 3 שנים מיום שחרורו מהמאסר, שלא יעבור עבירת אלימות או עבירת נשק, המסווגות כפשע.

4. קנס בסך 10,000 ₪ או 60 ימי מאסר תחתיו.

5. הסך של 1,020 ₪ שנתפס ברשות הנאשם, יחולט לטובת אוצר המדינה.

6. 6 חודשי פסילה על תנאי מלקבל או להחזיק רישיון נהיגה, למשך שנתיים מיום שחרורו מהמאסר.

זכות ערעור תוך 45 יום.

ניתנה והודעה היום כ"ג חשוון תשפ"ג, 17/11/2022 במעמד הנוכחים.

**אליהו ביתן, שופט
סגן הנשיאה**